

Αθήνα, 18 Απριλίου 2022

Ερώτηση

Προς τους κ.κ. Υπουργούς
Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Θέμα: «Η μετατροπή του ανενεργού εδώ και 20 χρόνια ορυχείου της Βεγόρας στο Αμύνταιο σε αμπελώνες συνδυαστικά με την τουριστική αξιοποίησή του»

Το ορυχείο της Βεγόρας που βρίσκεται στο Δήμο Αμυνταίου της Π.Ε. Φλώρινας, στην αμπελουργική ζώνη Αμυνταίου, είναι ανενεργό εδώ και περίπου 20 χρόνια, αφού σταμάτησε τη λειτουργία του το 2001-2002. Μάλιστα το καλοκαίρι του 2021 απαγορεύτηκε η προσέλευση κατοίκων στο ορυχείο της Βεγόρας λόγω των πρόσφατων κατολισθήσεων. Οι κατολισθήσεις, η αστάθεια των πρανών και οι αυταναφλέξεις του λιγνίτη στο εγκαταλελειμμένο ορυχείο είναι συνήθη φαινόμενα που εγκυμονούν σοβαρούς κίνδυνους για την ασφάλεια των πολιτών.

Τον Απρίλιο του 2021 παρουσιάστηκε η μελέτη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ) με τίτλο «Εφαρμογή αποκατάστασης εγκαταλελειμμένου ορυχείου Βεγόρας», κατόπιν σχετικής ανάθεσης του Δήμου Αμυνταίου. Οι τοπικές αρχές πρότειναν με την ανωτέρω ανάθεση της μελέτης στο ΕΜΠ, αφενός την αποκατάσταση του ορυχείου για λόγους περιβαλλοντικής αποκατάστασης και προστασίας της ζωής και της ασφάλειας των πολιτών και αφετέρου την επαναπόδοση των εκτάσεων στις τοπικές κοινωνίες στον πρωτογενή τομέα και την τουριστική ανάπτυξη.

Συγκεκριμένα η πρόταση του Δήμου είναι η μετατροπή του ορυχείου σε αμπελώνες, 1000 στρεμμάτων περίπου (475 στρέμματα ο πρώτος και περίπου 500 στρέμματα ο δεύτερος αμπελώνας). Η επένδυση θα περιλαμβάνει και τουριστική αξιοποίηση της έκτασης στο πλαίσιο του οινοτουρισμού. Αντίστοιχα παραδείγματα έχουν υπάρξει στη Γαλλία και τη Γερμανία.

Εκτιμάται ότι το κρασί από το ορυχείο θα έχει μεταλλικό χαρακτήρα, που συνεπάγεται κρασί υψηλής ποιότητας, όπως επισημαίνουν ειδικοί οινοποιοί της περιοχής. Παράλληλα τρέχουν και σχετικές μελέτες με τη Γεωπονική Σχολή Θεσσαλονίκης.

Στην πρόταση του Δήμου Αμυνταίου, η έκταση θα ανήκει στην ιδιοκτησία του Δήμου, αλλά τη διαχείρισή του θα την αναλάβει φορέας κοινωνικής οικονομίας, όπως για παράδειγμα, Κοιν.Σ.Επ ή κοινωνικός συνεταιρισμός, με τη συμμετοχή

αγροτών, ανέργων, πληττόμενων της βίαιης και εμπροσθοβαρούς απολιγνιτοποίησης κ.τ.λ. Η επένδυση αυτή τη τάξεως των 10 εκ. ευρώ αναμένεται να δημιουργήσει περίπου 100 άμεσες θέσεις εργασίας και πολλές έμμεσες, κατά την περίοδο του τρύγου και γενικά της φροντίδας της καλλιέργειας, αλλά και αρκετές θέσεις εργασίας στα οινοποιεία της περιοχής, που θα μπορούν να αυξήσουν την παραγωγή τους.

Η κυβέρνηση παρόλο που δέχτηκε την ένταξη της πρότασης στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), δεν προκύπτει ότι έχει συμπεριληφθεί συγκεκριμένη πρόταση στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΠΔΑΜ) και βεβαίως ακόμα δεν έχουμε δει και τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ), ώστε να διαπιστώσουμε αν έχει συμπεριληφθεί. Παράλληλα ενώ δεσμεύτηκε για την άμεση έναρξη των διαδικασιών αποκατάστασης και υλοποίησης της σχετικής πρότασης, με προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα το Νοέμβριο του 2021 να μπουν οι μπουλντόζες στο ορυχείο και την άνοιξη του 2022 να ξεκινήσουν οι πρώτες φυτεύσεις, διαπιστώνεται ότι για ακόμα μια φορά η κυβέρνηση δεν έχει κάνει απολύτως τίποτα.

Η κυβέρνηση της ΝΔ παρά τις υποσχέσεις της δεν προωθεί σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της την πρόταση των τοπικών αρχών. Άλλωστε βασικό αίτημα των τοπικών αρχών και της τοπικής κοινωνίας είναι η επαναπόδοση των εδαφών στην τοπική κοινωνία. Το πάγιο αυτό αίτημα των πολιτών δεν έχει γίνει αποδεκτό από την Κυβέρνηση. Θυμίζουμε ότι βάσει του νόμου για το μοντέλο της απολιγνιτοποίησης, τα λιγνιτικά εδάφη αποδίδονται στην ιδιοκτησία της Μετάβαση Α.Ε., στην οποία δεν έχουν καμία συμμετοχή οι λιγνιτικοί δήμοι. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ -ΠΣ ήταν να μετέχουν στην μετοχική σύνθεση της εταιρίας Μετάβαση Α.Ε. οι πέντε λιγνιτικοί Δήμοι. Να έχουν δηλαδή μέρος των μετοχών του οχήματος ειδικού σκοπού (spv) αλλά και να μετέχουν και στο Δ.Σ. της εταιρίας, ώστε να μπορούν να καθορίσουν το μέλλον των εδαφών. Παράλληλα ζητούσαν, και ο ΣΥΡΙΖΑ- ΠΣ είχε υποστηρίξει, να μετέχουν οι λιγνιτικοί δήμοι και οι περιφέρειες ως συμβαλλόμενα μέρη στις προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ ΔΕΗ – Μετάβαση Α.Ε. – Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την μεταβίβαση των εδαφών, τα ΕΠΣ κτλ. Ούτε αυτό έγινε αποδεκτό από την κυβέρνηση.

Επίσης ενώ είναι γνωστό από έρευνα γνώμης των πολιτών στις λιγνιτικές περιοχές αλλά και από τη μελέτη της παγκόσμιας τράπεζας για τη μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας, βάσει της μεθόδου LURA, ότι στην περίπτωση του Αμυνταίου προτείνεται ο πρωτογενής τομέας να αποτελέσει την κυρίαρχη χρήση γης στα αποκατεστημένα λιγνιτικά εδάφη, η Κυβέρνηση σε διαδικτυακές ημερίδες προτείνει ως βασική χρήση γης στην περίπτωση του Αμυνταίου τα μεγάλα Φωτοβολταϊκά. Η πρόταση της Κυβέρνησης δηλαδή έρχεται σε αντίφαση με την πρόταση της παγκόσμιας τράπεζας αλλά και με την πλειοψηφία των πολιτών.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, εκδόθηκε η υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/ 24.2.2022 (Β' 841) τροποποίηση και κωδικοποίησή της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471), στην οποία περιλήφθηκε έργο με τίτλο "Έργα εξυγίανσης ή βελτίωσης

εδαφών" στην ομάδα 12 α/α 18, που περιλαμβάνει εργασίες εξυγίανσης, βελτίωσης, αποκατάστασης και διαμόρφωσης ανάγλυφου στα λιγνιτωρυχεία των περιοχών απολιγνιτοποίησης, με σκοπό την απόδοσή τους σε αγροτική χρήση ή την μετατροπή σε έκταση πράσινου. Η σχετική απόφαση εκδόθηκε με μεγάλη καθυστέρηση, εφόσον η Κυβέρνηση στόχευε πραγματικά να υλοποιήσει το χρονοδιάγραμμά της.

Επειδή είναι άμεση ανάγκη να δημιουργηθούν νέες βιώσιμες θέσεις εργασίας στη Δυτική Μακεδονία,

Επειδή η βίαιη και χωρίς σχέδιο απολιγνιτοποίηση έχει δημιουργήσει χιλιάδες ανέργους στις ΠΕ Κοζάνης και Φλώρινας,

Επειδή το ορυχείο της Βεγόρας μπορεί να αποτελέσει ένα παράδειγμα εναλλακτικού και παραγωγικού μοντέλου ανάπτυξης,

Επειδή η καθυστέρηση της αποκατάστασης στερεί εδάφη από την περιοχή και δημιουργεί κινδύνους ασφάλειας,

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

- 1) Αφού έχουν αποδεχτεί την πρόταση του Δήμου Αμυνταίου για μετατροπή του ανενεργού ορυχείου Βεγόρας σε αμπελώνες σε συνδυασμό με την τουριστική αξιοποίηση, την έχουν συμπεριλάβει στα τελικά ΕΣΔΑΜ και στο ΠΔΑΜ που έχουν στείλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή;
- 2) Στα σχέδια των ΕΠΣ για το Αμύνταιο ποια είναι η πρώτη προτεινόμενη χρήση γης μετά την αποκατάσταση των εδαφών; Ο πρωτογενής τομέας ή τα φωτοβολταϊκά; Θα προβλεφθεί χώρος τουλάχιστον 1000 στρεμμάτων για την δημιουργία αμπελώνων;
- 3) Οι 5 λιγνιτικοί Δήμοι και οι 2 λιγνιτικές Περιφέρειες θα έχουν αποφασιστικό ρόλο στη διαδικασία μεταβίβασης των εδαφών; Θα αποδοθούν τα λιγνιτικά εδάφη στις τοπικές κοινωνίες για αξιοποίηση πρωτογενούς τομέα; Θα μετέχουν οι τοπικές αρχές στην Μετάβαση Α.Ε ή στις προβλεπόμενες προγραμματικές συμβάσεις;
- 4) Έχουν υποβληθεί οι απαιτούμενες μελέτες για την αδειοδότηση της αποκατάστασης και διαμόρφωσης ανάγλυφου στα λιγνιτωρυχεία των περιοχών απολιγνιτοποίησης, καθώς και αυτές που αφορούν εξυγίανση ή βελτίωση με σκοπό την απόδοση των περιοχών σε αγροτική χρήση ή την μετατροπή σε έκταση πράσινου και για ποιες συγκεκριμένες περιοχές; Ποιος υποβάλει τις σχετικές μελέτες για την εκκίνηση της διαδικασίας;
- 5) Ενώ γνώριζαν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, γιατί υπόσχονταν ημερομηνίες που ήξεραν ότι δεν μπορούν να υλοποιηθούν; Γιατί δεν έχουν τηρήσει τη δέσμευσή τους για έναρξη των έργων αποκατάστασης του ορυχείου το Νοέμβριο του 2021 και την έναρξη της φύτευσης την άνοιξη του 2022; Πότε προβλέπουν να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους;

Οι ερωτώντες Βουλευτές
Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)
Φάμελλος Σωκράτης
Χαρίσης Αλέξης
Αβραμάκης Ελευθέριος
Αναγνωστοπούλου Σία
Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος
Βαρεμένος Γιώργος
Βέττα Καλλιόπη
Δρίτσας Θεόδωρος
Καφαντάρη Χαρά
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μωραΐτης Αθανάσιος
Ξενογιαννακοπούλου Μαριλίζα
Παπαηλιού Γεώργιος
Πούλου Παναγιού (Γώτα)
Ραγκούσης Ιωάννης
Σκουρολιάκος Πάνος